

Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

Olympiáda v českém jazyce 45. ročník, 2018/2019

Krajské kolo – řešení – I. kategorie

1. Příklad řešení:

- a) i. *kosa* – podstatné jméno *Na kose se objevila rez.*
ii. *kos* – podstatné jméno *Kose, kose, černý ptáku, co ty tady děláš.*
iii. *kosit* – sloveso *Kose trávník, silně se potil.*
iv. *kose* – příslovce *Podíval se na nás kose.*
v. *kose* – podstatné jméno *Kos, kosice a kose tvoří rodinu.*

b) Uvádíme možná řešení, správnost posuzujte ve vztahu k příkladu užitému soutěžícími:

- i. rod ženský, číslo jednotné, pád 3. nebo 6.
ii. rod mužský životný, číslo jednotné, pád 5.
iii. slovesný rod činný, vid nedokonavý; jmenný rod mužský, číslo jednotné.
iv. –
v. rod střední, číslo jednotné, pád 1. nebo 5.

Bodování:

a) Za každou správnou trojici údajů (slovo, slovní druh a příklad) – 1 bod.
Celkem za část a) maximálně 5 bodů.

b) Za správné určení všech kategorií u každého slovního tvaru – 1 bod.

Poznámka 1: Za uvedení vzoru a slovesné třídy neodečítejte body.

Poznámka 2: Uvede-li soutěžící přechodník přítomný / čas přítomný, nepřihlížejte k tomu při hodnocení.

Celkem za část b) maximálně 4 body.

Maximálně tedy 9 bodů.

2. Příklad řešení:

a) Někdo zapálil úmyslně trampolíny.

Trampolíny shořely, protože to samy chtěly / bylo to jejich úmyslem.

b) V naše reálném světě lze úmysl přičítat výhradně živým konatelům, ovšem takový konatel není ve větě přímo vyjádřen, proto je (teoreticky) možné za konatele považovat i trampolíny.

c) *Trampolíny byly zapáleny/spáleny úmyslně.*

Bodování:

a) Za 2 vhodně formulované popisy – 2 body, za 1 vhodně uvedené vysvětlení – 1 bod.

b) Za výstižně vyjádřené vysvětlení – 2 body, za drobné nepřesnosti – 1 bod.

c) Za vhodně uvedený příklad – 1 bod.

Maximálně tedy 5 bodů.

3. Příklad řešení:

- a) i. *Když už je člověk na kolenou, neměl by se stydět vyhledat pomoc.*
 ii. *První rádio si vyrobil na koleně doma.*
- b) *na dně, na lopatkách*
- c) *na ramenou – Nese na ramenou tíhu celého světa.*
na rukou – Člověk ho pomalu na rukou nosí a vědu se stejně nedočká! Ten člověk má na rukou krev.
na nohou – Jsem od rána na nohou a už začínám být vážně unavená.
na očích – Vidím ti na očích, že bys ten kabát chtěla.
na uších – Ona si snad sedí na uších, už jsem ji třikrát volala.
- d) *na nervy – Tenhle pořad mi leze strašně na nervy.*
na nohy – Prababička je už strašně slabá a nemůže na nohy.
na kolena – Na stará kolena se budu ještě učit turecky?
na bedra – Vzal na svá bedra polovinu jeho práce.
na mozek – Neustálé vyplňování tabulek mi už leze na mozek.
na hlavu – Ty jsi snad padlý na hlavu, to nemyslíš vážně.

Bodování:

- a) za 2 vhodné věty nebo souvětí – 2 body; za 1 vhodnou větu nebo souvětí – 1 bod;
- b) za vhodné slovo – 1 bod;
- c) za 4 vhodné příklady použité ve větách nebo souvětích – 3 body, za 3 vhodné příklady použité ve větách nebo souvětích – 2 body, za 2 vhodné příklady použité ve větách nebo souvětích – 1 bod, za méně vhodných příkladů – 0 bodů.
- d) za 4 vhodné příklady použité ve větách nebo souvětích – 3 body, za 3 vhodné příklady použité ve větách nebo souvětích – 2 body, za 2 vhodné příklady použité ve větách nebo souvětích – 1 bod, za méně vhodných příkladů – 0 bodů.

Maximálně tedy 9 bodů.

4. Chybovat je lidské. infinitiv slovesa

Stokrát opakovaná lež se stává pravdou. podstatné jméno

Nic netrvá věčně. zájmeno

S poctivostí nejdál dojdeš. –

Ryba a host třetí den smrdí. podstatná jména

Každý chvilku tahá pilku. zájmeno

Je těžké šetřit z ničeho. infinitiv slovesa

Přišel s křížkem po funuse. –

Když se dva perou, třetí se směje. číslovky

Sytý hladovému nevěří. (zpodstatnělé) přídavné jméno

Není kouře bez ohně. podstatné jméno

Bodování:

- Za 10 správně podtržených podmětů – 4 body, za 9–8 správně podtržených podmětů – 3 body, za 7–6 správně podtržených podmětů – 2 body, za 5–4 správně podtržených podmětů – 1 bod.
- Za 10 správně určených slovních druhů – 3 body, za 9–8 správně určených slovních druhů – 2 body, za 7–6 správně určených slovních druhů – 1 bod.

Maximálně tedy 7 bodů.

Celkem maximálně 30 bodů.

Slohový úkol

Hodnoťte:

A) slohovou úroveň textu, zejména:

- dodržení tématu a formy, je-li stanovena
- nápaditost a originalitu zpracování
- celkovou výstavbu a členění textu, jeho plynulost a návaznost
- vhodný výběr jazykových prostředků přiměřeně ke stylu textu – posuzujte celkový výběr prostředků lexikálních, tvaroslovných a syntaktických, funkčnost volby spisovných a nespisovných prostředků
- větnou stavbu přiměřenou stylu textu

B) jazykovou a pravopisnou správnost projevu, zejména:

- pravopisnou správnost včetně dodržování pravidel interpunkce
- znalost kodifikace ve všech jazykových plánech – v hláskoslovném, morfologickém, lexikálním i syntaktickém plánu

Bodování části A): 0–10 bodů.

Bodování části B): 0–10 bodů.

Celkem tedy maximálně 20 bodů. Využijte celého bodového rozpětí.